

**POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»**

**THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL
STEFAN VYSHINSKY IN WARSAW**

FUNDACJA ADD

З Б І Р Н И К

наукових есе учасників наукового стажування

"АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ"

**Варшава, Республіка Польща
2019**

Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 24.06 – 06.07.2019). – Варшава, 2019. – 184 с.

Головний редактор:

Главчева Ю. М., заступник директора науково-технічної бібліотеки

Відповідальний секретар: *к.е.н. Гребенюк Н.В.*

Редакційна колегія:

Доктор технічних наук, професор ЦМОЦЬ І.Г.

Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор ПРЯДКО В.В.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii GAVRYLIUK I.

Доктор права Віденського Університету РУДАК Т.В.

Кандидат економічних наук ГРЕБЕНЮК Н.В.

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією - Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

4. Положення про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті: затверджено протоколом вченої ради Маріупольського державного університету від 17.05.2018 р. № 11. URL: http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf

5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів Маріупольського державного університету: затверджено протоколом вченої ради Маріупольського державного університету від 24.05.2017 р. № 13. URL: http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_zapobigannja_ta_vijavlennja_akadem.pdf

Олещенко Г.П.,

*к.мед.н, асистент кафедри загальної хірургії,
радіаційної медицини та фтизіатрії
Сумський державний університет*

Шевченко Ю.Ю.,

*к.мед.н, ст. викладач кафедри загальної хірургії,
радіаційної медицини та фтизіатрії
Сумський державний університет*

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У зв'язку зі стрімким розвитком інформаційно-комунікативних технологій, що інтегруються до освітнього простору, академічна доброчесність (АД) стає фундаментальним очікуванням студентів вищих навчальних закладів. Це відображено у різноманітних студентських статутах та подібних документах. Попри те, що засади запобігання академічного плагіату важливі для усіх галузей, у медицині вони мають принципове значення. Саме майбутні

лікарі повинні мати високий рівень етичних принципів, керуючись кодексами поведінки та стандартами професійної практики [1].

Академічна доброчесність у Сумському державному університеті (СумДУ) забезпечується завдяки логічно пов'язаним між собою складовим:

- Виконанню наступних нормативно-правових документів [2]: Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про освіту»; Кодекс корпоративної культури СумДУ; Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ; Кодекс академічної доброчесності; Положення про Інституційний репозитарій СумДУ; Положення про групу сприяння академічній доброчесності; Положення про комісії з академічної доброчесності і університетську Комісію з етики та управління конфліктами.

- Злагодженому функціонуванню структурних підрозділів, що забезпечують популяризацію принципів академічної доброчесності.

- Поширенню інформації через сайт «Академічна доброчесність СумДУ» та різноманітні інформаційні матеріали.

- Застосуванню інструментів контролю додержання принципів АД шляхом здійснення анкетування учасників наукового та освітнього процесів та обов'язкової перевірки робіт.

Окрім цього, студенти та працівники університету можуть отримати консультативну підтримку бібліотеки, у розклад занять введено дисципліну «Академічне письмо» [3].

З метою уникнення проявів академічної недоброчесності необхідно слідувати наступним практичним порадам [3]:

- Визначати чітко завдання та структуру роботи;
- Планувати графік виконання окремих завдань;
- починати роботу вчасно;
- звертатися за допомогою до свого керівника та співробітника бібліотеки;

- аналізувати, перевіряти інформацію, орієнтуючись на першоджерела;
- систематизувати інформацію, користуючись бібліографічними менеджерами;
- висловлювати власну думку, бути самостійним;
- дотримуватися правил академічного письма та цитування;
- перевіряти текст на запозичення за допомогою спеціальних програм.

Для виявлення наявності запозичень (оригінальності тексту) використовують спеціальні програми перевірки на плагіат. Серед них є безкоштовні (PLAGIARISMA, ADVEGO Plagiatus, COPYSCAPE) та платні (UNICHECK, StrikePlagiarism) програми.

Попри простий інтерфейс та вільний доступ, застосування безкоштовних програм має певні ризики, а саме – недоброчесне використання роботи. Платні ж програми гарантують конфіденційність.

З метою спрощення та покращення доступності перевірки наукових та навчальних робіт викладачів і студентів на наявність плагіату у Сумському державному університеті видано наказ «Про введення в дію Методичної інструкції щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень» [4]. Вона визначає процедуру проведення перевірки системами UNICHECK та StrikePlagiarism (далі – Системи), що рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання у закладах вищої освіти на основі укладених з розробниками систем меморандумів.

Завданням Системи є визначення ступеня подібності академічного тексту до текстів документів, що містяться у внутрішніх базах Систем, СумДУ, університетів-партнерів та мережі Інтернет [4].

Відповідальність за дотримання принципів АД під час здійснення освітньо-наукової діяльності покладається на здобувачів вищої освіти та співробітників університету [2]. Комісії з академічної доброчесності можуть призначити різноманітні заходи академічної відповідальності. Для здобувачів

вищої освіти навіть у вигляді відрахування, для працівників університету – до звільнення.

Таким чином, Сумський державний університет володіє цілим рядом ефективних інструментів щодо основних засад академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності університетської громади як невід’ємної складової системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Emmerton L., Jiang H., McKauge L. Pharmacy students' interpretation of academic integrity. Am J Pharm Educ. 2014;78(6). doi: [10.5688/ajpe786119](https://doi.org/10.5688/ajpe786119).
2. Нормативна база СумДУ/ Сумський державний університет. URL: <http://sumdu.edu.ua/ukr/general/normative-base.html>.
3. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гур`янова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т. О. Маринич.–Суми: Сумський державний університет, 2018.–24с.

Про введення в дію Методичної інструкції. Сумський державний університет. Наказ від 25.03.2019 року № 0235-І. Режим доступу: <http://document.sumdu.edu.ua/system/file/rcif9d0ea10ddf8fb6c8aa4ec28e8651318>

Піх І. В.,

*д. т. н., доцент кафедри комп'ютерних наук
та інформаційних технологій
Українська академія друкарства*

Кудряшова А. В.,

*к. т. н., асистент кафедри комп'ютерних наук
та інформаційних технологій
Українська академія друкарства*

ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ДРУКАРСТВА

Законом України Про освіту [1, с. 42, п. 1] академічна доброчесність обумовлена як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил,